

Sygn. akt I Ca 208/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016r.

Sąd Okręgowy we Włocławku Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący : SSO Lucyna Samolińska

Sędziowie : SO Mariusz Nazdrowicz (spraw.)

SO Aneta Sudomir – Koc

Protokolant : st. sekr. sąd. Małgorzata Dybowska – Pyrek

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2016r. we Włocławku

na rozprawie

sprawy z powództwa G. K.

przeciwko W. K.

o ochronę naruszonego posiadania

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Rypinie z dnia 9 czerwca 2016r. , sygnatura akt I C 269/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 (drugim) w ten sposób, że nie obciąża powoda należnymi pozwanej kosztami procesu;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. nie obciąża powoda należnymi pozwanej kosztami procesu za drugą instancję.

SSO M.Nazdrowicz SSO L. Samolińska SSO A.Sudomir – Koc

Sygn. akt I Ca 208/16

UZASADNIENIE

Aczkolwiek powód w swojej apelacji zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych Sądu Rejonowego (przez przyjęcie, że korzystanie przez niego z domu pozwanej w określonym zakresie nie jest konieczne dla zaspokojenia potrzeb rodziny w sytuacji, gdy został wyrzucony z mieszkania, co umożliwia mu kontaktowanie się z synem stron) to jednak jego bliższa analiza wskazuje, że w ten sposób zakwestionował on w istocie prawidłowość przeprowadzonego przez Sąd I instancji procesu subsumpcji stanu faktycznego pod właściwy przepis (art. 28¹ kro), który to proces należy do stosowania prawa materialnego. Ponieważ jednocześnie zarzucił także obrazę tego przepisu wskutek jego niezastosowania to wspomniany zarzut odnoszący się do ustaleń faktycznych należało potraktować jako uzupełnienie zarzutu naruszenia przepisu art. 28¹ kro.

Sąd Okręgowy nie przeprowadził przy tym postępowania dowodowego ani też nie zmienił ustaleń faktycznych Sądu meriti.

W tej sytuacji uzasadnienia Sądu odwoławczego ograniczy się do elementów wskazanych w art. 387 § 2¹ kpc.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, aczkolwiek nie sposób zaakceptować przyczyn oddalenia powództwa wskazanych przez Sąd a qvo.

G. K. wniósł o przywrócenie posiadania określonych pomieszczeń znajdujących się w budynku mieszkalnym usytuowanych na nieruchomości będącej własnością pozwanej (sprecyzowanie powództwa, k. 28). Podstawą metrialnoprawną tego roszczenia był – jak trafnie to przyjął Sąd Rejonowy, a co potwierdził powód w apelacji formułując zarzut obrazu przepisu art. 344 § 1 kc – ten właśnie przepis. Sąd meriti przeoczył, że zgodnie z treścią przepisu art. 478 kpc w sprawach o ochronę naruszonego posiadania Sąd bada jedynie ostatni stan posiadania i fakt jego naruszenia, nie rozpoznając samego prawa ani dobrej wiary pozwanego. Zupełnie więc zbędnie swoje rozważania skoncentrował na przepisie art. 28¹ kro i ocenie, czy korzystanie przez apelującego z domu pozwanej zapewnia spełnienie „celu zaspokojenia potrzeb rodziny” w rozumieniu przywołanego przepisu. Uregulowanie to przyznaje prawo (z racji zawarcia małżeństwa) współmałżonkowi osoby dysponującej określonym prawem do mieszkania, do korzystania z lokalu w trakcie trwania małżeństwa, choć wyłącznie w celu zaspokojenia potrzeb rodziny. Inaczej mówiąc współmałżonek ten uzyskuje tytuł prawny do zajmowania lokalu będący pochodną stosunku rodzinnoprawnego. Jak trafnie zauważył skarżący małżonek korzystający z tego prawa jest posiadaczem tego mieszkania i to w dobrej wierze. Skoro więc omawiany przepis reguluje kwestię prawa do mieszkania to w świetle art. 478 kpc badanie jej w sprawie o ochronę naruszonego posiadania było bezprzedmiotowe. Automatycznie taki sam charakter ma zarzut apelacyjny niezastosowania przepisu art. 28¹ kro.

W sprawie było w istocie bezsporne, że G. K. był posiadaczem spornych pomieszczeń i że pozwana posiadanie to naruszyła. Niewątpliwie też małżonkowi, który został wyzuty ze współposiadania mieszkania przez drugiego małżonka przysługuje ochrona posesoryjna (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1969 roku III CZP 49/69 OSNC 1970/6/103). Roszczenie zostało przy tym zgłoszone z zachowaniem terminu przewidzianego w art. 344 § 2 kc. Jednakże jego uwzględnieniu w zaistniałej sytuacji sprzeciwiał się wzgląd na zasady współżycia społecznego (art. 5 kc).

Zarówno w judykaturze (np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 17 października 2000 roku SK 5/99 OTK 2000/7/254, wyrok Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2014 roku IV CSK 196/13 OSN – ZD 2015/2/23, LEX nr 1436078 i dalsze wskazane w uzasadnieniu orzecznictwo) jak i w piśmiennictwie (przykładowo M. Pyziak – Szafraniecka w :”Kodeks Cywilny – Komentarz LEX. Część ogólna”, teza 6 do art. 5 kc) zgodnie przyjmuje się, że art. 5 kc jako klauzula generalna służy ocenie wykonywania wszystkich praw podmiotowych, niezależnie od ich przynależności do określonej części prawa cywilnego (prawo rzeczowe, rodzinne, zobowiązania itd.), niezależnie od majątkowego lub niemajątkowego, względnego lub bezwzględnego charakteru, niezależnie od postaci normatywnej (prawo władcze, roszczenie, prawo kształtujące). W jego świetle oceniać też trzeba wykonywanie roszczeń nie będących emanacją praw podmiotowych, w tym również roszczeń posesoryjnych (art. 344 i n. kc). Co do zasady ocena z punktu widzenia ewentualnego nadużycia prawa podmiotowego nie omija żadnej kategorii stosunków cywilnoprawnych. Nie ma więc żadnych przeszkód, by – jak przed chwilą wspomniano - nie zastosować tej instytucji prawnej w sprawie o ochronę naruszonego posiadania.

Oczywiście trzeba mieć na uwadze, że stosowanie w konkretnej sprawie art. 5 kc jest z założenia dopuszczalne tylko wyjątkowo i można przepis ten stosować w sytuacji, gdy w innej drodze nie można zabezpieczyć interesu osoby zagrożonej wykonywaniem prawa podmiotowego drugiej osoby. Wszelkie rozstrzygnięcia będące wyjątkiem od zasady ochrony tyć praw wymagają ostrożności oraz wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego przypadku (wyroki Sądu Najwyższego: z 19 marca 2014 roku I CSK 297/134 nie publ., LEX nr 1526581 i z 11 kwietnia

2013 roku II CSK 438/12 nie publ., LEX nr 1341662, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11 września 2014 roku I ACa 404/14 nie publ., LEX nr 1526987).

W ocenie Sądu Okręgowego taka właśnie wyjątkowa sytuacja występowała w rozpatrywanej sprawie. U podstaw wystąpienia przez G. K. z przedmiotowym powództwem leży konflikt między nim a pozwaną. Sąd Rejonowy ustalił – a ustalenie to nie zostało w apelacji w żaden sposób podważone – że źródłem tego konfliktu jest postawa powoda. Zaowocował on wniesieniem przez W. K. sprawy rozwodowej, która znajduje się w końcowej fazie. Ewentualny wyrok rozwiązujący małżeństwo stron sprawi, że powód utraci tytuł prawny do zajmowania pomieszczeń w domu żony. Oprócz tego toczą się inne sprawy (w tym sądowe) na tle relacji małżeńskich. Wspomniany konflikt nie tylko więc nie wygasa, ale wręcz eskaluje. Uwzględnienie powództwa sprawiłoby, że powód w takich okolicznościach zamieszkałby

wspólnie z pozwaną i synem stron (drugi pokój zajmuje kilkunastoletni syn W. K.). Istnieje bardzo poważna obawa, że takie rozwiązanie nie tylko nie scementowałoby rodziny, ale doprowadziło do jeszcze dalej idących negatywnych następstw z racji ustawicznego konfliktu między stronami, skoro już bez tego ich wzajemne relacje są złe. Nie można też tracić z pola widzenia, że powodu ma obecnie zaspokojone potrzeby mieszkaniowe (wynajmuje lokal położony w odległości około 2 km od nieruchomości pozwanej).

W całokształcie powyższych okoliczności Sąd odwoławczy uznał, że powództwo podlegało oddaleniu na podstawie przepisu art. 5 kc, co przesądziło

o bezzasadności wniesionego środka odwoławczego (art. 385 kpc). Zaistniały natomiast podstawy do skorygowania rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Zgodnie z przepisem art. 102 kpc w szczególnie uzasadnionych przypadkach Sąd może w ogóle nie obciążyć strony przegrywającej kosztami procesu. W orzecnictwie wskazano (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 1973 roku II PZ 49/73 nie publ., LEX nr 7337) – który to pogląd Sąd Okręgowy we Włocławku w składzie rozpoznającym apelację w pełni podziela – że w świetle art. 102 kpc oddalenie powództwa na podstawie art. 5 kc może uzasadniać nieobciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika.

O kosztach procesu za drugą instancję na takiej samej zasadzie orzeczono również w myśl art. 102 kpc.

SSO Mariusz Nazdrowicz SSO Lucyna Samolińska SSO Aneta Sudomir – Koc